

Előzetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 3 kr. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyitlór sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztői Iroda

Kiadóhivatal:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruszár Részvénytársaság
Főter 38. szám alatt, hova ugy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adnak vissza.

Kisiparos, kiskgazda.

Ami a kiskgazda a mezőgazdaságban, az a kisiparos az iparban. Mind a kettő előtt többé-kevésbé el vannak zárva a nagyobb értelmiség áldásai és mind a kettő érdemes a kormány pártfogására, legmesszebb menő támogatására és gondoskodására, mert mind a kettő államfentartó elem, amely, ha létezésben biztosítva van, vérével és vagyonával hozzájárul a haza közterheihöz. De ha ez az elem gondtalanul ki lesz szolgáltatva mindenféle izgatók és bujtogatók kísértéseinek, ha a kormány a szegény ember bujával, bajával nem törődnek, akkor a kiskgazda az agrárszociálisták karjaiba rohanna, a kisiparos meg a szociáldemokrácia táborába.

Ez eshetőségek elkerülése a kormány legelőkelőbb feladatainak egyike és ugy a közvetlen érdekelt néprétegeknek, mint az okos szociálpolitikusoknak és kiskgazdáknak el kell ismerniök, hogy nincs Európában második kormány, amely oly nagy komolysággal és annyi erélyvel látott volna e feladat megoldásához.

Darányi földmívelésügyi miniszter külön osztályt alapított miniszteriumában ez ügyek ellátására és a kiskgazdák támogatását célzó faradozásait általá-

nosan elismerik. A mezőgazdaság melékágai nagy propagandának örvendenek és éppen ily elterjedtségnek és az agrárszociálisták elnyomása végett alkotott törvények legnagyobbbrészt a mezőgazdasági munkások érdekében hozattak.

A kereskedelemügyi miniszter a kisipart támogatja, amidőn a kiképezés magasabb fokára emeli azt, iskolákat, gyakorló intézeteket teremt, melyekben a munkások ügyességét és értelmét fejlesztik és emelik.

A tanulmányok és magasabb kiképezésnek szolgálnak a sok iparmuzeumon kívül a nagyszámu ösztöndíjak, melyekkel a tehetségesebb munkásokat további tanulmányozás és magasabb kiképezés végett külföldre küldik. A kereskedelemügyi miniszter gondoskodik ezeknek a külföldön szerzett ismereteknek értékesítéséről és árucarnokokat alapít a kisiparosok készítményeinek értékesítése végett. De gondoskodik a földolgról is: olesó pénzkölesőnről és még olesóbb hajtóerőről. Minden térre, amely a kisiparost érdekli, nagy súlyt fektet a kereskedelemügyi kormány és rendkívüli jóakarata mindenütt a legjobb gyümölesöket termi. E gyümölesöket a kisipar megerősödésében és fejlődésében látjuk, amely kisipar, tekintettel a kormány áldásteljes működésére, nagyra becsülendő és megtisztelő bizalommal vonzódik a kormányhoz.

Nagy megnyugvással és meglepéssel tölti el az országot, hogy a kormány már hivatalba lépte óta kiváló mértékben nagy gondot fordított a kisiparra és kiskgazdákra és ebben az irányban az egész kabinet osztozik a sikerben és az egész ország megtisztelő elismerésében.

Török Bertalan országgyűlési képviselő beszéde.

Török Bertalan, városunk országgyűlési képviselője, lapunk főszerkesztője, a képviselőház február hó 5-iki ülésében a kereskedelmi tárcza költségvetésénél egy minden oldalról figyelemmel hallgatott beszédet mondott. Igen kedvező fogadtatásban részesült képviselőnk beszéde, mely élénken igazolja Török Bertalan azon nemes becsvágyát, hogy közérdekű felszólalásai alapos tanulmány és tudás által váljanak ki.

A beszéd egész terjedelmében a következő:

T. Ház! (Halljuk! Halljuk!) Midőn e tárcza keretében külkereskedelmi forgalmunk eredményeiről s ezzel kapcsolatban hazai iparunkról és kereskedelmünkről szerény nézeteimet elmondani ohajtom, teszem ezt nem mint „czehbeli“, mert nem tartozom

TÁRCZA.

Az „öreg“ Szász Károly.

— A Közérdek eredeti tárczája. —

Írta: Bodnogi János.

(Vége.)

Az 1834-iki nevezetes országgyűlés után, 1848-ig, mint jogtudósoknak nagyobb szabásu nyilvános szereplése nincs; ez idő alatt — kivéve a híres Szász-Peterfi-per idejét 1836-ban — csaknem kizárólag az oktatás ügyének él s a megyei gyűlésekre hűségesen eljárva, Kemény Dénessel és társaival szigoru ellenőre az alkotmányosságának.

A Szász-Peterfi-per tanulságára vonatkozólag — mely a végén is nagyon kellemetlen volt s különösen a nevelés ügyének igen sokat ártott — P. Szathmáry Károlynak az a véleménye, hogy „a háboru nem azért következik be, hogy üstökös tűnt fel az égen; azzal vagy anélkül megtörtént volna az; nagyon méltánytalan volna a háboru szulte pusztításokat a szegény bolygóra fogni.“

1837-ben a matematika s azzal rokon tudományok tanítása bízott rá; „s ekkor rögtön divattá lón az eddig elhanyagolt real-

¹ P. Szathmáry K. A Bethlen-főtanoda tört. 260. l.

irány, s a fiatal kebel lángra gyuladt az iránt, mi a szív oly részrehajló dialektikája szerint a lelkesedést megérdemelte csak azért is, mert Szász Károly által képviseltetik.“

E közben a politikai életben minden téren igen nagy változások állottak be. A szabadelvű eszmék hatalmas lángokban csapkodtak föl már az 1832—36-iki országgyűlésen s azok Erdélyt annál inkább érdekelték, mert hisznek az említett országgyűlés XXI. t.-cz. négy törvényhatóságnak Erdélytől való elvételéről s Magyarországhoz leendő csatolásáról intézkedik. A magyar országgyűlés ez intézkedése ugy tekintendő, mint az uniónak előpostája.

Szász Károly utolsó, nagyobb szabásu politikai szereplése összeesik hazánk újjászülésének, az 1848-iki nagy eseményeknek és alkotásoknak idejével s neve örökre öszszeforrott Magyarország végleges, teljes egyesülésének, az uniónak történetével. Azt mondhatjuk, hogy 1839. óta leghőbb vágya s mintegy politikai ideálja az volt, hogy Erdély és Magyarország között az egyesülés létrejöhön.

1848-ban az utolsó erdélyi országgyűlésre ismét szülővárosa, Vizakna választotta meg követéül, testvérével Jánossal együtt. Az

1848. VII. t.-cz. Magyarország és Erdély egyesítését ugyan kimondotta, de Erdélyben ez még megvalósításra várt. Május 5-én bocsátott ki a királyi meghívó, melyben Erdély karait és rendeit május 29-re, Kolozsvárra országgyűlésre hívja. Lelkes örömmel várta mindenki május 29-ikét: „Midőn egygyé lett mind a két magyar! . . .“ És ezen az országgyűlésen, — mely hivatva volt milliók legmelegebb óhaját teljesíteni Erdély és Magyarország egységének kimondásával — igen tevékeny szerepe volt Szász Károlynak is. Vármegyénk oly nagy számmal volt ez országgyűlésen képviselve, hogy az összes országgyűlési tagoknak egy tizede innen telt ki. Megyénk értelmiségének igen tekintélyes része jelen volt e híres országgyűlésen. „Az enyedi diákok 25 szekeren utaznak Kolozsvárra, száznál jóval nagyobb számban.“ „A Farnos fogadónál levő kaptató alatt — Felvincz és Torda között, Kercseddel átellenben — szekereinkről leszállva és a kaptatón gyalogolva az egész utvonulat elleptük mi, a kolozsvári országgyűlésre felmenő enyedi deákok“, írja egyik szemtanu.¹

Mellőzve — mint ezuttal nem ide tartozót — az országgyűlés folyamán az unio

¹ Szilágyi Farkas ref. lelkész kézírataiból.

sem a közgazdasági irodalom szakmunkásai, sem az ipar és kereskedelem szakképviselői közé s éppen azért kérem közgazdasági életünk matadorait, hogy ne tekintsek felszólalásomat egyébként, mint hirlapi nyelven szólva, egyszerű felszólalásnak „a közönség köréből”. (Halljuk!) Teljes tisztelettel hajlom meg előttük s ígérem, hogy jövőre is épp oly érdeklődéssel fogom kísérni hazánk közgazdasági életét, mint eddig, az ő kiváló példaadásuk nyomán. Külkereskedelmi forgalmunk alapos megítélésére szükséges, hogy pontos képet nyerhessünk közgazdasági viszonyainkról, fogyasztási szükségleteinkről és termelési képességünkről. Örömmel és elismeréssel látom e téren a kereskedelmi miniszter ur tárczájában működő országos statisztikai hivatalnak kiváló tevékenységét, mely nemcsak rendkívüli pontossága, hanem egyszerűsége közgazdasági viszonyaink és intézményeink iránt tanúsított kiváló érdeke által is méltán kitűnik. Ohajtom, hogy e tevékenység minél inkább fejlődjék és másrészt fokozódjék a közönség érdeklődése is a termelési és kereskedelmi statisztikai kimutatások iránt. Vajha minél többször jelenének meg pl. oly munkálatok, mint Keleti Károlynak „Hazánk és népe” cím alatt megjelent népszerű műve. Nekem és azoknak, akik pusztán a tényeket beszélő számokkal elégednek meg, elégségesek talán az u. n. Statisztikai havi füzetek kimutatásai is; de éppen a nagy közönség érdeklődésének felkeltésére szükséges, hogy akik arra kiváló tehetségükkel és tapasztalatukkal fogva hivatottak, megfelelő munkálatokkal a közönség azou részét is érdeklődésre bírják, amely e mozgalmaktól még távol áll. (Helyeslés a jobboldalon.)

Az a meggyőződésem, t. Ház, hogy hazánk közgazdasági története épp oly fontos, érdekes és éppen úgy szükséges tudnunk annak korszakokénti változásait és fejlődésének eredményeit, mint hazánk politikai történetének. Aki hazánk politikai történetét mélyebb tanulmánya tárgyává teszi, lehetetlen, hogy ezzel kapcsolatban ne egy-

szersmind tanulmányozza közgazdasági életünk fejlődésének történetét, úgy, hogy aki meg fogja írni ezen századnak politikai történetét, az helyesen teszi és szükséges is, hogy megírja egyszerűsége hazánk közgazdasági életének történetét is, bemutatva azon változásokat, melyek kapcsolatban a politikai élettel, de kapcsolatban egyúttal a társadalmi nézetek rendkívül érdekes fejlődésével is közgazdaságunk életében végbementek.

Reá térve felszólalásom tulajdonképpeni tárgyára, különösen külkereskedelmi forgalmunkra, lehetetlen bizonyos előzményeket is fel nem említenem. (Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) Ily előzmények, hogy a múlt évben hazánk kereskedelme több igen nevezetes fogyasztási piacot veszített, hogy a múlt években, különösen a mezőgazdasági termelés terén, rendkívül kedvezőtlen viszonyok állottak be. Láthatjuk például bortermelésünk rendkívüli hanyatlását és egyéb mezőgazdasági termékeinek sajnos devalvációját értékben és mennyiségben, de be kell ismernünk, hogy mindez nem pusztán hanyagság miatt következett be; mert bátran lehet állítani, hogy gazdáink termelési törekvése mindig csak emelkedő volt, és tőlük nem függő pusztító okok hatottak közre.

T. Ház! Külkereskedelmünk adatait vizsgálva, úgy találjuk, hogy az folyton emelkedett. Igazolással hozhatom fel, hogy míg 1882-ben 437 millió 527 ezer forint volt a behozatal értéke, addig 1896-ban 111 millió forinttal emelkedett ez, 548 millió 975 ezer forintra. Ugyanezt az eredményt látjuk kivitelünkben is, mert amíg 1882-ben 446 millió 444 ezer forint volt a kivitel, addig 1896-ban ez több mint 98 millió forinttal emelkedett 544 millió 704 ezer forint értékben. De hogy a végeredményeket még pontosabban megállapíthassuk és megítélhessük, szükséges behozatalunkat és kivitelünket összehasonlítanunk, és e tekintetben — fájdalom — szomorú tapasztalatokra kell jutnunk. Azt látjuk ugyanis, hogy míg 1893-

ban 10 millió 847 ezer frttal volt több a kivitelünk, míg 1894-ben 16 millió pluszszal záródott le kereskedelmi mérlegünk, addig már 1895-ben 39 millió frt volt a veszteség és az 1896. év forgalma szintén veszteséggel járt, 4 millió frt hiánnyal zárván le a mérleget. Ezt látva, t. Ház, önkénytelenül is a megdöbbenés érzete hat át bennünket, ha pusztán csak a számokat hasonlítjuk össze egymással, és ezen eredményt látva, önkénytelenül is fölmerül az a kérdés, hogy vajjon az a veszteség hazánkra nézve valósággal olyan-e, amit visszapótolni nem lehet? vagy pedig ha az egyes adatokat vesszük figyelembe, a behozott áruk között találunk-e olyanokat, amelyek részint azért, mert önmagukban értékesek, részint azért, mert felhasználásuk következtében azokból újabb vagyont lehet termelni, kereskedelmünk mérlegének veszteségét indokoltan kiegyenlítik? És e tekintetben, mélyen t. Ház, azt hiszem, hogy daczára a mi közgazdasági kalamitásainknak, daczára annak, hogy az utóbbi évek kereskedelmi mérlege annyira kedvezőtlen volt, végeredményében mégis azt lehet mondani, hogy a veszteség talán mégsem oly nagy. Nem is említve a behozott arany-, ezüstműves áruk körülbelül 5.300.000 frt értékét, mellőzve az arany- és ezüstárak és drágakövek milliókra terjedő értékét, mely állandóan értékes vagyont képvisel, reá kell, hogy mutassak különösen azon árukra, melyek behozatala újabb tőkegyarapodást és újabb vagyontermelést eredményez. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) E tekintetben föltétlenül a vas és vasárak, a gépek, géprészek behozatalát tekintem különösen olyanoknak, amelyek felhasználása újabb vagyongyarapodás és újabb értéktermelési képességet nyújt.

Igaz ugyan, feltűnő az, hogy amíg pl. a vasban és vasáruban 1895-ben 30 millió forint, 1896-ban 29 millió forint értékű árut hoztunk be, addig a kivitel ez években a 7 millió forintot nem sokkal haladta meg. Különösen feltűnő pedig e nagymérvű behozatal azért, mert jól tudjuk, hogy hazánk te-

kérdésének vitatását, az oláhoknak és a szászoknak akadékoskodását, különösen a Szász Károly szereplésére szoritkozom. Mikor a szászok még a Wesselényi Miklós és a Zeyk József remek beszédei után sem akartak beleegyezni az unio egyhangú kimondásába, daczára annak, hogy ezek „a hazaszeretet és testvériség legszentebb hurjain” kérték őket: Szász Károly emelt szót. „Önteni kezdi szavának árját. Este volt már. A terem közepén elnyúló zöld asztalon néhány gyertya. Az asztal jobb oldalán végig a magyar, a balon a szász követek, mind csak fennállva. Körültök és a karzatokon töméntelen hallgatóság feszülten várakozott. A halvány gyertyafény nem látott egy örömsugárt: a zöld asztalt mint egy nyitott sirt állták körül. Szász Károly beszélt; széles mellének rezgő szavai elárulták, hogy a szó szíve melegen jó át. A siri esendőt legfeljebb egy-egy szakadozó sóhajlás zavará. Nem használt, a szász követek hallgatának.

Szász Károly hangja emelkedni kezdett. A barna arc, mint egy setét felhő, rajta szemének villámai. Hogy látá, miképp pusztában beszél, szenvedélyes kezekkel üt fel a történet azon lapját, melyen megvagyong irva, hogy a szászokat II. Gejza magyar király jó kedvéből hitta be, mint olyakat, kiknek honát a kiáradt tenger feneké alá

borította volt. Felhányta, hogy gyönyörű alkotmányukat II. András magyar király kezéből nyerték; megemlítette, hogy őket azon magyar korona tette boldog helyzetekbe, melylyel most egyesülni nem akarnak. Sőt tovább ment; szenvedélyében szemökre lobbantá, hogy azon földet, mit magyaroktól kaptak, most el akarják szakasztani, s azon pénzt, mit e föld terem, magyarok elleni armánykodás és bujtogatásra használják. Szüvedély-sugálta szavai csontot velőt, ráztak. A hallgatóság arcán mély fájdalom. Valami megható volt e jelenetben.

A szünek, mint a vihar, mely egyszerre csak mintegy varázsütésre megáll: percnyi szünetet tart. A hallgatóság szemé a szász követekre esik. . . De ajkukon nem vala többé ellenmondás. . . S egy jelenet következett, mit leírni nem lehet.

Ezer kalap, női zsebkendő emelkedett fel egyszerre. . . Ezer kéz tapsolt. . . ezer ajak mennydörgé: Unio! Unio! ki van mondva az Unio!! A fájdalomtól az öröm határtalanságába csapott át minden. Igy írja a Szász Károly május 29-iki országgyűlési szereplését és annak hatását Kővári László.¹

A következő napon, május 30-án, az országos tanácskozmányban is nagy lelkesé-

¹ Kővári L. Erdély tört. 1848-49 ben. 44. s. köv. 1.

déssel ment át a kérdés; a szász követek is mindannyian pártolták azt. Ez volt Szász Károlynak utolsó, nagyobb szabású politikai működése. Kolozsvárról hazatérve városunk polgársága június 12-én fényes faklyás-zenevel tisztelte meg, ki oly odadó lelkesedéssel küzdött az Unioért.

„Az erdélyi 1848-iki országgyűlésen való megjelenése maga után vonta a magyarországi megválasztatást.” Rövid idő alatt báró Eötvös József közoktatásügyi miniszter államtitkárául hívta meg. Odahagyta tehát Enyedet, huszonhét éves áldásos munkássága színhelyét. A „Kolozsvári Híradó” 1848. június 27-iki száma Nagy-Enyedről a következő érdekes tudósítást közli: „Folyó hó 13-án hagyá el állodalmi titkár, feledhetetlen tanárunk, Szász Károly hosszamulatása helyett Nagy-Enyedet és saját édes gyermekét — oskolánkat, melynek szellemi irányát ő adá meg s gondolkozási modorát ő fekteté szilárd alapkőre, melyről az önzéstelen gondolkodás óriási magásra emelkedhetik, de amelyen az árulás titkos szobái s az armány rabtömlőcei nem állhatnak fenn. S ti a hon különböző vidékein levő növendékei ez oskolának, szeretett tanárunkhoz még áldó szót se emelhetétek s nem hallhattátok az övéit; pedig ő könynyektől kísért áldását mondá reátok. Elválása oskolánktól néma volt; de sokat jelen-

rületén a vasérczek kiváló minőségben és mennyiségben találhatók. Az, aki látta pl. Vajda-Hunyad vidékének hegyeket alkotó vastömeget és ismeri az azokban található vasérczek minőségét, aki tudja, hogy hazánk felső részén, pl. Pohorellán, mily nagy terjedelmű vastelepek és vasművek vannak, akik tudják, hogy pl. a Kudsiron Erdélyben lévő vashámor régi berendezése daczára a legjobb vastermelvények egyikét adja, az kétségtelenül csodálkozni fog a felett, hogyan lehetséges az, hogy hazai vastermelésünk nem fedezi fogyasztási szükségleteinket! (Zaj! Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Az igen t. pénzügyminiszter ur e tekintetben érdekes adatokat bocsátott a képviselőház rendelkezésére. E kimutatás ugyan nem tartalmaz egyebet, mint az u. n. kincstári kohók és bányák üzleti eredményeit, azonban ez adatok is azt mutatják, hogy folytonosan fejlődik e tekintetben termelésünk, de hogy oly nagy mérvben és oly nagy mennyiségben a hazai vasbányák és hámorok mégsem képesek fedezni a szükségletet, ezt részben a vasművek átalakításának költséges és hosszadalmas volta, részben pedig a közgazdasági fellendülés következtében előállott rendkívüli nagy szükségletek idézték elő. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.)

Ugy hiszem azonban, t. Ház, hogy e tekintetben az ugynevezett magánvállalkozásnak is meg kell tenni a magáét nemcsak ezen a téren, hanem pl. a gépipar terén is, mert hiszen, amint a külforgalmi statisztikából látjuk, a gépek és géprészek és ehhez hasonló áruk behozatala 1895-ben mintegy 25 millió forintot, 1896-ban pedig 22 millió frtot tesz ki és ezzel szemben a kivitel aránylag rendkívül csekély, például 1896-ban csak 6.244 ezer frtot tett ki. Azonban midőn ezt a pár tételt felhozom, egyuttal igazat kell, hogy adjak előttem szóló Wolfner barátomnak, amennyiben rendkívül feltűnő az a többlet, amelyet a fonó- és szövőipar, valamint a ruházat és fehérnemű áruk behozata felmutat, mely 1895-ben 174

millió frtot, 1896-ban 176 millió frtot tett ki, míg a ruházati és fehérnemű áruk 31 millió frt behozatali összeggel szerepelnek, ami valóban bámulattal tölthet el mindnyájunkat, midőn látjuk, hogy mily sokan foglalkoznak iparosaink és gépgyárosaink közül is pl. a ruházati iparral s ennek daczára a közszükségletet kielégíteni nem képesek. Külkereskedelmünknek ezen részletei is feltétlenül arra indíthatnak bennünket, hogy ezen iparágak fejlődését úgy állami kedvezményekkel, mint a vállalkozási kedv felkeltésével lehetőleg előmozdítsuk. (Helyeslés jobbfelől.)

Fel kell hoznom még egy iparágat, amely — mindnyájan tudjuk — eddig meglehetősen virágzó állapotban volt, az újabb időben azonban stagnál, vagy éppen hanyatlak, s ez az üvegipar. (Halljuk! Halljuk!) Az üvegipar behozatala 3.592.000 frtot tesz ki, míg kivitele a 900.000 forintot sem éri el. Szinte csodálatosnak tetszik előttünk, hogy mikor az ugynevezett közönséges üvegtermékekre olyan rendkívüli szükség van, például a folytonosan fejlődő ásványvíz-kereskedelemben, a közönséges üvegáruk behozatala 996.000 frtnyi összeget tesz ki, míg ellenben a kivitel csak 378.000 frttal szerepel, daczára annak, hogy maga a kormány az ilyen üvegipari vállalatoknak lényeges előnyöket igyekszik nyújtani. De megtalálom ugy itt, mint több hazai vállalatunknál a hibát is, részben a megfelelő szakértelem és elegendő tőke hiányában és részben bizonyos nagyozolási viselkedésben. Van például nálunk egy részvénytársaság, mely több mint öt, régeute igen nevezetes és virágzó üveghutát szerzett össze, felemelte részvényeinek börzeértékét 230—250 forintra, de a vállalat könnyelmű vezetése és hiányos kezelése következtében azoknak értéke annyira súlydott, hogy árukát a tőzsdéjegyében már nem is találjuk. Ez a könnyelműség nemcsak ezen például felhozott iparvállalatnál tűnik fel, hanem, sajnos, sok más vállalatnál is.

Hazánkban igen sokan azt hiszik, hogy a

meggazdagodáshoz nem kell egyéb, mint néhány ezer forint, azután néhány gép behozatala, anélkül, hogy szakértő választana ki azokat, és innen-onnan valahonnan egy munkavezetőnek, gyárfelügyelőnek szerződ-tetése. Az első üzleti év, a rendszeren briliánsul hangzó prospektus vagy tervezet daczára, semmi jövedelmet sem hoz a részvényeseknek, mely körülményt természetesen mindjárt megmagyaráznak azzal, hogy az első év küzdelmes és sok bajjal jár, azonban az igen t. részvényesek legyenek csak türelemmel és bizalommal. A következő esztendő közgyűlésén hasonló eredményt lehet konstatálni, de már a harmadik, negyedik évben kénytelenek elismerni a veszteséget, melynek azonban rendszerint sohasem a vezetők, hanem az általános frázis szerint a rossz közgazdasági viszonyok az okozói. És még jó, ha ezt a harmadik, negyedik esztendőben elismerik és nem azt teszik, amit pl. az említett üvegyári vállalatnak egykori igazgatósága, hogy magából a tőkeből adták ki az igen szép kamatokat és az osztalékot. Ebből egyszerűen az következik, hogy nekünk iparunk és kereskedelmünk fejlesztéséhez feltétlenül szükséges, amit előttem szólott igen t. barátaim is kifejtettek, aminek szükségét belátja maga a nagyméltóságú miniszter ur is, sőt amihez a t. Ház sem fukarkodik megadni a költségeket, t. i. megfelelő szakérők gondos képzetése és a szakképzés terjesztése. (Ugy van! jobbfelől.)

Szükséges továbbá, ha az első feltétel megvan, a megfelelő hitel nyújtása és szükséges végül a vállalkozási kedv fölkeltése. De én azt hiszem, hogy maga ez a vállalkozási kedv, ha az első két feltétel megvan, mintegy önkéntelenül föllendül. Mert hiszen lehetetlennek tartom, hogy a mi közönségünk továbbra is az ugynevezett pénzgazdálkodásnak meglehetősen olcsó és könnyű munkáját folytassa azáltal, hogy a hitelintézetekbe fektesse tőkéjét olcsó kamatozásra és felgyűjtsön 672.000 forintot betétet a helyett, hogy tőkéjükkel egyszersmind az iparnak és

tett, sokat ígért a könnyűsepp, mely szeméből alágördült. E könnyűsepp kezekedik, hogy ő oskolánkat s minket nem fog elfeledni. Gondolom kedves barátim, oskolánk növendékei, kedves kötelességet teszek, ha nevetekben szeretett tanárunknak, oskolánknak irányadó törekvéseiért halát szavazok s új pályájani működésének üdvös sikert kívánok." Így írja le, úgy látszik, valami diák-fele ember, Szász Károlynak Enyedről való eltávozását.

Az új légkörbe azonban s abba a nagyon izgatott hangulatba, amely már akkor különösen a pesti országgyűlésen volt, sehogy sem tudta magát beletalálni. Lelkiismeretesen dolgozott hivatalában s tevékenysége, szakértelme a legnehezebb viszonyok között is kiállotta a tűzpróbát, de nincs tere ott olyan vezéri szerepet játszani, mint megelőzőleg az erdélyi országgyűléseken.

Városunk történetével még egy nagyobb szabású nyilvános szereplése van összefüggésben. Nagy-Enyed megrendítő sorsát, az 1849-iki január 8-án és következő napjain történt katasztrófát a képviselőház január 26-iki ülésén ő hozta elő. „Azon vérégyasztó tettekhez, — mondja — melyeket a vad oláh nép már elkövetett, méltóztassanak a január 8-iki nap történeteiből néme-lyeket meghallani." Azután megemlékezik városunk elpusztításának legborzasztóbb je-

leneteiről; majd beszédet így végzi: „Tisztelt Képviselőház! Erdély különös tekintet érdemelt mindig s most is érdemelt; legutolsó küzdelmeinknek is Erdély a támaszpontja. Kérdelem, ha Erdélyben oly szerencsésen nem működhetnénk, mint működik jelenleg Bem, ha az annyit gyalázott erdélyiek segítségével nem működhetnénk, vajjon hol volnánk most? Erdélyben a magyar szabadságért kintott, még életben levő nyomorultaknak, hogy biztos menedékük legyen, arra tekintettel kell tennünk. S e tekintetben Nagy-Enyed város lakosait különösen a ház figyelmébe ajánlván, azt indítványozom, hogy az ily utolsó inségre jutott, elszéledt és magukat bajjal összeszelelt, a kolozsvári iskolai épületben letelepedett nyomorultaknak egy bizonyos mérsékelt összegű pénzt határozni méltóztassanak." A nemzetgyűlés meg is szavazott 100.000 frtot az enyedik fölsegezésére s az összeg kiosztását Fosztó Károlyra bizta.

A magyar szabadságharc hullámai őt is magukkal sodorják s annak gyászos befejezése után neki is kijut — mint minden jó magyarnak — az üldözésekből és a szenvedésekből. Hosszas hanyattatás után ismét Erdélyben találjuk családjával együtt. Enyedre azonban nem jöhetett, mert ez romokban

¹ Graza Gy. A magyar szabadságharc tört. III. k. 429 s köv. lap.

hevert s a Bethlen Gábor híres kollégiuma — ahol ő is életének éppen a legszebb részét töltötte el — teljesen kirabolva, néptelenül állott. Az egyházi főtanács tehát a jó „öreget" 1850-ben a marosvásárhelyi iskolához tette, a nagy Bolyai Farkas helyére. Itt halt meg 1853. okt. 25-én. Porai a marosvásárhelyi ref. temetőben nyugosznak. A nyolczvan évesnél idősebb nagy Bolyai Farkas Szász Károly halálát következő szavakkal jelenté: „Ifjak! tanítótkban csaknem minden Musák egyesült lángja aludt ki. A ritka, könnyű, villámsebes s annyifele ész, s az anyyi testi s lelki erődús munkásság nincs többé. Megnémult a harminczkilencz évig fáradságtalanul tanító nyelv, mely a természet örök igazságait oly elragadólag s oly kristálytisztaságban hirdeté." ²

Ezt az igénytelen kis koszorút óhajtottam én Szász Károlynak — a kiváló jogtudós-
nak és bölcs államférfiúnak — születése századik évfordulója alkalmával emléke elé helyezni. Iskolánknak büszkesége volt, vármegyénk és Erdély politikai életének pedig — éppen a legválságosabb időben — egyik elsórangu kitűnősége.

Méltó emléket a magyar nemzet története örökíti meg.

² P. Szathmáry K. i. m. 248. l.

különösen a kereskedelemnek szolgálnának nagyobb mérvű emelésére. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.)

Igaz ugyan, hogy jól esik a statisztikai kimutatásokból látni, hogy pl. 1894-ben elhelyezett 672 millió frt a mi lakosságunk egyes tagjaira, elméletileg felosztva, fejenként 42 forint esik. De hogyha látjuk, hogy tulajdonképpen kevés azon betevők száma, akik felhasználják az ilyen pénzüzeteket tőkéjük kamatozására, akkor azt hiszem, hogy ezen u. n. kedvező kimutatás dacára, bárha más országoknak hasonló kimutatásainál, pl. Olaszországnál, ahol 15 frt esik egy főre, sokkal kedvezőbb, mégis sokkal helyesebb lenne, hogyha a vállalkozási kedvet nagyobb arányban lehetne fölkelteni az ilyen nagy tőkebirtokosoknál, mi által maguknak nagyobb jövedelmet szerezve, egyszerűsítik hazánk közgazdasági életének fellendülését és felvirágzását is nagyobb mérvben biztosíthatnók. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Ezekben kívántam röviden vázolni a mi külkereskedelmünk eredményeinek áttekintéséből és vizsgálásából eredő nézeteimet. Magam részéről a kereskedelemügyi miniszter urnak költségvetését, mint amely hazánk kereskedelmi és ipari fejlődését az eddigénél még hathatósabb és nagyobb mértékben kívánja előmozdítani, általánosságban és részleteiben felfogdom. (Élénk helyeslés jobbfelől. A szónokot számosan üdvözlük.)

A nemzetiségi sajtóból.

Az olasz sajtó a romániai magyar iskolák bezárásáról.

A romániai magyar iskolák bezáratása nagyban foglalkoztatja az olasz sajtót, amely az utóbbi időben egyre magyar-barátabb szellemben kezd írni a román kérdéssről. Ugy látszik, az olasz közvélemény kezd kijózanodni abból a román barátságából, melybe annak idején a kultur-liga ügynökei belelovagoltak.

A római „Il XX. Secolo“ január 23-iki, a genuai „Caffaro“ jan. 23-iki és a turini „Stampa“ jan. 24. és 25-iki számaiban a román kormány e tettét élesen elítélő cikkeket olvashatunk. Az „Il XX. Secolo“ „A román kormány sovén politikája“ cím alatt szembe állítja a román kormány eljárásával azt a majdnem határtalan szabadságot, melyet a magyarországi románok élveznek, kik, hála az egymást követett magyar kormányok hathatós támogatásának, művelődés tekintetében egy századdal meghaladták romániai testvéreiket. Elmondja azután, hogy mint keletkezett a román kultúra s mint fejlődött magyar tudósok segédkezése mellett. Elmondja, hogy Magyarországon 2800 román tannyelvű népiskola, 6 középiskola van s hogy a budapesti és kolozsvári egyetemeken a román nyelvnek és irodalomnak rendes tanszéke van s hogy a magyar szabadság védelme alatt hány román közművelődési egyesület és pénzüzet alakult s hogy számos román ifju a magyar kormánytól ösztöndíjat élvez s hogy Babes bukaresti egyetemi tanár is a magyar kormány költségén képezte ki magát Párisban. Így állván a dolgok, — folytatja az „Il Secolo“ — mindenki beláthatja, hogy mily igazságtalan és ildomtalan a román kormány eljárása a romániai iskolákkal szemben. Ezzel bizonyára rossz szolgálatot tett a román nemzetnek, felingerelvén a magyar köröket,

amelyek most a leghajlandóbbaknak mutatkoztak elhárítani a magyarok és románok között fennforgó egyenlenségnek még csak képzelhető ürügyét is.

A „Caffaro“ még keményebb szavakkal itéli el a román kormányt, mely e drakonikus rendszabályaival a dáko-román körökben népszerűséget vélt szerezni. Szomorú dolog — mondja a „Caffaro“ — egy nemzet kormánya részéről, mely magát a latin civilizáció keleti letéteményesének tartja. És annál szomorubb, mert e gyűlöletes tényre egy oly nemzetet sértett meg, mely kiszámíthatatlan jótéteményekkel halmozta el a románokat.

A turini tekintélyes „Stampa“ „Veszélyes politika“ cím alatt ugyancsak a romániai magyar iskolák bezáratásáról cikkeznek s felsorolván a magyar nemzetnek a román kultúra fejlesztése körüli nagy érdemeit, hálátlansággal vádolja a román kormányt, mely, ha e tényével a magyarfajok kedvében járt, akik azzal tetszelegnek, hogy az utcákon magyar lobogókat égetnek el, bizonyára nem tett jó szolgálatot a szabadság és polgárosodás ügyének.

A n-nyedi önk. tüzoltó-egyesület évi rendes közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Nagy-Enyed, február 7.

A nagyenyedi önkéntes tüzoltó-egyesület évi rendes közgyűlést f. hó 6-án (vasárnap) d. e. 11 órakor tartotta meg a városház dísztermében az ügy iránt érdeklődők és a működő tagok nagy részvétele s még nagyobb érdeklődése mellett.

Az egyesületi tagok, Kövér János osztályparancsnok vezetése alatt, élükön a zenekarral vonultak be a városház nagytermébe, hol a zenekar himnusza után Lázár István főparancsnok a közgyűlést szép beszéddel nyitotta meg, melyet lapunk jövő számában egész terjedelmében fogunk közölni.

A sürü eljenzéssel fogadott megnyitó beszéd után Kovács Gyula 1b. főparancsnok szólalt fel és indítványozta, hogy e szép megnyitó beszéd jegyzőkönyvileg örökíttessék meg, valamint a jelen közgyűlés jegyzőkönyve egész terjedelmében nyomattassék ki és a tagok, érdeklődők, valamint a szomszéd városok hason egyesületeinek megküldessék, mit a tagok lelkes eljenzés mellett egyhangulag elfogadtak. Ezután Jakab Károly osztályparancsnok, az egyesületnek egyik legrégebbi tagja, emelkedett fel székeről és határozatot hozni kér az iránt, hogy az egylet 25 évi fennállását miképpen ünnepelje meg; ennek folytán a közgyűlés kimondotta, hogy a jubileum emlékére ünnepélyt rendez és ez ünnepély módozatai megállapításával, valamint kivitelével parancsnokságot bizza meg. Székelyhidy Ödön e. titkár olvasta fel ezután szépen kidolgozott titkári jelentését, mely alkalommal az egyleti főparancsnok indítványára a titkárnak e szép jelentéséért, valamint a lefolyt évben teljesített szolgálatáért a közgyűlés elismerését fejezte ki. A titkári jelentéssel kapcsolatosan több indítványt terjesztett elő az egyleti titkár, melyek a közgyűlés által mind elfogadtattak. Ezután Kovács Gyula polgármester, mint a számadás vizsgálatára felkért bizottsági elnök, terjeszti elő az 1897. évi számadást s indítványozza, hogy Vajda Péter pénztárnoknak a felmentvény megadásáért s lelkiismeretes működéséért jegyzőkönyvileg köszönet szavattassék. Majd Vajda Péter e. pénztárnok

olvasta fel az 1898. évi költségelőirányzatot, mely Jakab Károly és Papp János hozzászólása után változatlanul elfogadtatott. Midőn a költségvetés elfogadását a főparancsnok határozatilag kimondotta, ugyanakkor Kovács Gyula polgármesternek, mint aki legnagyobb elfoglaltsága közepette is nagy érdeklődéssel viseltetik egyletünk iránt, a közgyűlés elismerését és jegyzőkönyvi köszönetét nyilváníja. Még több segélyezési kérvényt intézett el kedvezően a közgyűlés, amikor is a főparancsnok bezáró beszéde után a zenekar indulójával véget ért a közgyűlés. T.

Ipartestületi bál.

(sző.) A nagyenyedi általános ipartestület folyó hó 5-én (szombaton) fényesen sikerült bált rendezett a városháza nagytermében az összes mellékhelyiségek igénybevétele mellett. E derék testület, mely nem először adja jelét életrealitásának, a bálnak sikerét előre biztosítandó, száztáru rendező bizottságot alakított, mely bizottság elvállalt kötelességének teljesen megfelelt és részint megjelenésökkel, részint a jegyek megváltása által, sőt szives felülfizetések útján is rendkívül elősegítette és hozzájárult a bálnak ily fényes erkölcsi és anyagi sikeréhez. Mert hogy szépen sikerült eze mulatság, bárki is elmondhatja, ki jelen volt, látva az ott egybegyűlt szép közönséget, annak fesztelen jó kedvét és a hölgyek rendkívül izléses öltözékeit.

Öszintén konstatáltuk, — látva a fényes sikert — hogy ezen tánczvigalom minden kívánalmának megfelelőleg sikerült, amelyen nem kis része volt az előljárásának, amely fényes siker annak fáradságtalan odaadó buzgóságáról tesz tanubizonyosságot. Oly sok szép leányt és asszonyt láttunk egybegyűlve a fényárban uszó tánczteremben, hogy gondolkozóba estünk a felett, hogy egy ily kis népességű város iparos polgárságából hogyan is telt ki e szép hölgykoszoru.

Ami pedig a toiletteteket illeti, nagyon is elmondhatjuk, hogy nagyon elégsz és izléses volt, sőt mondhatni némelyek egy kissé tulpazar öltözetekben jelentek meg a mulatságon. Az öltözékek között a fehér szín dominált, de nagyon sokan voltak rózsaszín, sárga és kék ruhában, mindnyájan elbűvölve a tánczoló fiatalokat, valamint a néző közönséget, akik között városunk társadalmának több nevezetesebb férfiat láttuk.

A talp alá valókat Aradi Gyuricza szolgálhatta, az igaz, hogy nem valami bravurosan (Bizonyára álmosak voltak, mint mindig. Szedő.), de a tánczolni szerető fiatalságot annyira nem zsenirozta ez, hogy reggel 5 óráig volt együtt; na meg aztán a vendéglős jó konyhája is, hol az öregebbje vig poharazás mellett élvezte át az éjszaka e fajta örömeit.

A tánczterem most is, mint mindig, szűknek bizonyult, mert a közönség oly szép számban volt jelen, hogy a négyeseket 50 pár tánczolta két-két kolonban. A tapintatos és ügyes rendező bizottságon kívül méltán illeti elismerés a testület érdemes elnökét, Jakab Károly polgártársunkat, ki fáradságot nem ismerő buzgalommal teljesítette e téren is kötelességét, s mint láthatjuk, a buzgalmat nagyon szép siker is koronázta.

Álljon itt e díszes koszoru azok nevéből összefonva, kik a mulatságon részt vettek. Asszonyok: Balla Istvánné, Bálint Jánosné, Borsos Mózesné, Dán Józsefné, Dobozi Sán-

dorné, Dragits Péterné, Gavrik Gáborné (Deés), Jakab Károlyné, Jakab Árpádné (Vajasd), Kovács Lőrinczné, Kovács Mihályné, Kovács Ferenczné, Kocsis Györgyné, Králik Lajosné, Keresztes Pálné, Lőrincz Istvánné, ifj. Lőrincz Károlyné, Lazistván Józsefné, Mátyás Sándorné, Mátyás Lajosné, Máthé Istvánné, Mayer Józsefné, Paulini Rudolfné, Szöllösi Ferenczné, Szöllösi Jánosné, Spangenberg Gyuláné, Szabó Árpádné, Telegdi Árpádné, Telegdi Lászlóné, id. Tomai Pálné, ifj. Tomai Pálné, Ungár Gyuláné, Varga Mártonné.

Leányok: Deák Margit, Egresi Teréz, Egresi Irma, Jakab Katinka, Jakab Erzs, Jakab Sarolta (Vajasd), Kovács Ilona, Kovács Anna, Kiss Ilona, Kiss Julcsa, Keresztes Ilona, Kun Mariska, Mátyás Róza, Mátyás Mari, Paulini Elza, Pethő Piroska, Szöllösi Sarolta, Tenkei Berta, Tomai Ilona, Tomai Margit, Varga Zsuzsika, Virágháti Klára, Varró Róza.

Mizeriáink.

Sok minden nyomorúságot él át és sok méltatlanságot szenved itt is, ott is a szegény emberiség e mai csudar világban. A legtöbb ezek közül oly természetű, mely ellen kézzel-lábbal hasztalan rugdalózunk, mert azok nyomasztó súlyát vállainkról lerázni nem sikerül; de ezek mellett vannak olyanok is, melyek ellen, ha már türelmünk aranyfona elszakadt, egy kis elszántsággal legtöbbször sikerrel küzdhetünk.

Nem igen szoktam feljajdulni, sem senkit megátadni, mert azt tartom az irással, hogy „jobb a kevés békességgel, mint a tengernyi kincs, ahol háborúság vagyon!” Szóval: az igazat mindenkinek meg szoktam adni; de ha a bajok már türelmetlenné váltak, azok ellen szót is szoktam emelni.

Ilyen mindnyájunkat közösen sújtó mizeria, hogy csak egyet, de már elviselhetetlen emlitsek, a mi mézáros polgártársainknak a fogyasztó közönséggel szemben tanúsított viselkedése, sőt — merem mondani — tulkapásai!

Ugyan van-e közületek, szánalomra és pénzetek mellett jobb sorsra érdemes husevő társaim, aki ezen mindenható, élet és halál felett rendelkező (nem csak négy lábukat értek) souverain testület valamely tagjának teljes fitymalással izengető szája által okozott méltatlanságot ne szenvedett, vagy legalább méltó bosszankodást ne érzett volna?

A dolog úgy áll, hogy az ember nehéz küzdelmei árán megszerzett, s legtöbbször éppen nem feles számu filléreiből bizonyos részt mindennap elküld a mézárszékre, — illetve elküldi az asszony — akarván a napi étrend, vagy ahol a férj már akár érdemli, akár nem, egy kissé kényeztetve van, annak gusztsusa szerint szeletet, rostélyost, filét, gömbölyű pecsenyét, savanyu tokányt, vagy akármit készíteni; és, oh jaj! nem lehet, mert a mézáros olyan hust ad, amilyent az ő gusztsusa jónak lát; s ha aztán visszaküldik, azt izeni, hogy „ne kényeskedjenek és egyenek azt, amit lehet!” Hát ez igaz, de hát ha fizetünk, talán ehetnénk azt, amit akarunk!? Ha bélpecsenyére ehezettél, pro primo: csak egész bélpecsenyét ad, de ez még hagyján; de az már nagyobb baj, hogy ha 5 krot vitetsz, abból 2 kgr. biztosan egy kiérdemült és sok vihart átél nagy pofacsont. Hiába mondod, hogy ne tegye rá, mert másfél árat fizetsz, csak mind hust adjon, mert azt dörgi rá, hogy „hát a cson-

tot én egyem meg?” Ha valaki képes oly vakmerő lenni, hogy csak 2 tagból álló családjára van, s még hozzá azok sem nagytűtek, úgy, hogy egy fél kgr. hussal egy evésre beérik és azt akarja megvételni, erre gunyosan mondja: „Talán bizony vendégek érkeztek, vagy házi bált tartotok, hogy olyan nagy bevásárlást tesztek?” De kapunk oly hust is, amely semmi alakban fel nem használható. Ha visszaküldjük és mást kérünk, nem ad, hanem dühösen összeszidván a cseledet s annak asszonyát, visszadobja a pénzt s elkergeti. Az más székbe megy, de ott egyáltalán nem adnak hust, hanem ráivalnak, hogy „végy onnan, honnan rendesen venni szoktatok.” Így jár Ponczisztól Pilátusig; így szolgáltatják ki a vevőt ezek az urak egymásnak; készpénzért sem adnak sehol hust, s aki husra éhezett, egyék vereshagymát, ha tetszik, mert Ilyés uram szerint hus sehol sem „adódik”.

Sok ezekhez hasonló, sőt ezeknél súlyosabb dolgot tudnék felhozni. De ezekkel most még hallgatok! Csak azt akarom megmondani, Nagyságos mézáros urak, hogy mi nem vagyunk az uraknak rabszolgái, s méltóztassanak megengedni, hogy pénzünkért egyik azt, amit akarunk. Ha némelyik önök közül már nagyon meggazdagodott, s terhére van iparát folytatni, s a mindig pénzért vásárló közönséget illedelmesen kiszolgálni: hát akkor adjon helyet más arra való embernek, mert mi pénzünkért nem vagyunk már hajlandók az urak idegességét és rendreutasításait továbbra is birka-türellemmel elhordozni.

Tisztelet adassék a kivételeknek, mert szeretném hinni, hogy ilyenek is vannak e testületben. Akiket pedig illet a nóta, kérem, szíveljék meg és vegyék jövőre figyelembe mindnyájunknak jól felfogott érdekében; mert hát elvégre is a fereg is fel-emeli fejét, ha hibáján kívül durván ráta-posnak, s éppen így mi szegény husevő páriák is, ha ez mind így megy, majd kényeszerülve leszünk oly intézkedéseket tenni, melyek meg fogják mutatni, hogy a fogyasztó közönség van-e az urakért, vagy az urak a közönségért!

Most egyelőre elég legyen ennyi! . . .

Jancsó Sándor.

Levelezés.

Tüvis, 1898. február 8.

Temetkezési egyesületünk 1878. márczius 1-én alakult. Néhány nap múlva 30 éves multtal dicsekedhetik. Megalkotóit azon szomorú tapasztalat vezette a megalakításra, miszerint egy-egy elhalt polgártársuk hátramaradottjai házról-házra voltak kénytelenek szegyenkezve a koporsóra — egyébről nem is szólva — szükséges pénzt összekoldulni. Megalkották, magukat megadóztatva, az egyesület. Fáradhatatlanul vezették sok megpróbáltatások között annak ügyeit. Ma már biztos alapon nyugszik. Sok keserű könnyecseptet töröl le az elmaradtak szeméről, mert nem kénytelenek utolsó párójukat eladni a temetési költségek beszerzése végett s nem kénytelenek házról-házra járva koldulni. Nem, mert egyesületünk elhalt tagjai után — a beállási idejéhez képest — 15, 20 és 25 frtot fizet. Csekély az összeg ugyan, de egy szegényes temetésre elég. Az alap növekedtével a fizetség is növekszik.

Egyesületünk f. hó 6-án tartotta évi rendes közgyűlését Kiss Elek áll. isk. igazgató el-

nökle mellett. Az elnöki jelentés szerint az egyesületnek jelenleg 282 tagja van. Ebből 137 a fizetés alól fel van mentve, 145 fizet minden halott után 5—5 krt. A mult 1897. évben belépett az egyesületbe 21 tag, elhalt 1 és a fizetés nem teljesítése miatt kizárattott 5. Vajha ez utóbbi ne következett volna be, de az alapszabályok parancsolták.

A pénztáros jelentése folytán örömmel vettük tudásul, hogy bevételünk 2010 frt 47 kr, kiadásunk 44 frt 57 kr volt s e szerint vagyoni állásunk jelenleg 1965 frt 90 kr, amelyből kamatozó tőke 1877 frt 50 kr.

Közgyűlésünk az alapszabályok alapján megválasztotta tisztviselőit 2 évre egyhangulag: elnöknek Kiss Elek ig. tanítót, jegyzőnek Kovács Miklóst, pénztárosnak Sultz Dánielt.

Szerény tudósításom célja, megismertetni az egyesületet azokkal, kik még nem tagjai, remélve a legjobbat, azt t. i., hogy sietnek beállításukkal s befizetett filléreikkel nem annyira maguknak, mint a szegénységnek használni. Vajha úgy lenne! **Levelező.**

Vegyes hírek.

— **Kérjük t. olvasóinkat hátralekos előfizetéseik gyors beküldésére.**

— **Pályanyertes író.** Mint örömmel értesülünk, a Kisfaludy-társaság által hirdett Lukács Krisztina-féle 1000 koronás regény-pályázatot városunk szülötte, a Bethlen-kollégium egykori igen jeles növendéke, Szabó Ferencz nagy-szent-miklósi polgári iskolai tanár nyerte meg. Lapunk olvasói is többször találkoztak lapunk hasábjain e kitűnő író munkáival, minden dolgozatánál Ároktói F. nevet használva. Örömmel regisztráljuk a mindnyájunkra kellemes hírt, sok sikert és szerencsét kívánva munkatársunknak a jövőbeni munkálkodásához.

— **Meghívó.** A nagyenyedi daloskör folyó (február) hó 12-én a „Nemzeti Szálló” nagytermében pénztára javára sétahangversenyyel kapcsolt táncestet rendez. Belépti jegyek ára: személy-jegy 2 korona, tanuló-jegy 1 korona. Jegyek válthatók: előre Wokál János utóda könyvkereskedésében, este a pénztárnál. Felülfizetéseket köszönettel fogad és nyugtat a választmány. Az estély kezdődik 8 órakor.

— **A gyulafehérvári népbank részvénytársaság** mult vasárnap tartotta meg ezidei rendes közgyűlését, mely alkalommal az igazgatóság új választás alá került. A szép eredménynyel működő pénzügyintézet — Mendel Manó volt igazgató-elnök lemondása folytán — egyhangulag alsómarosváradjai Glück Adolf nagybirtokos és gőzmalom-tulajdonost választotta meg elnökévé; igazgatók lettek: Mendel Manó nagybirtokos, dr. Gál Béla ügyvéd, Utry János nyug. tanár, Kohu Lázár kereskedő, Körner Ignác kereskedő, Walter Nándor nagyiparos és ifj. Jónás Mihály birtokos. A közgyűlés az intézet igazgatóságának, felügyelő bizottságának és tisztviselőinek, főként Mendel Manó ig. elnök és dr. Téri Ödön tb. al-elnöknek, buzgó működésükért jkvi köszönetet szavazott.

— **Jelmez-estély.** A felvinczi kaszinó saját helyiségében folyó évi febr. hó 19-én zártkörű jelmez-estélyt rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépti jegyek: Személy-jegy 1 frt. Család-jegy három tagból álló 2 frt, több tagból álló családjegy 2 frt 50 krajczár. Jegyek előre válthatók Helényi Béla

gyógyszerész urnál, este a pénztárnál. Rendező bizottság: Szécsi Ferencz elnök. Helényi Béla, alelnök. Csiki István, pénztárnok. Kovách Antal, jegyző. Balogh Elek, Keresztes Árpád, Kuti István, Konya Béla, Mészáros István, Magyarai György, Schiessel Albert, Schiessel Pista, Szacsavay Zsigmond, Tóth Ferencz, bizottsági tagok.

Meteorologiai jelentés febr. 6-tól febr. 9-ig.

Nap	Óra	Lég-nyomás 700+	Hő	Szél iránya és erő- sége	Bor- lat	Csapadék	Hő max.	napi min.
6	7	55.0	-0.4	—	10*	ny		
	2	61.5	+3.1	NW ₁	7	—	+5.0	-3.3
	9	66.3	-0.2	—	7	—		
7	7	67.4	-3.3	NW ₁	5	—		
	2	65.1	-2.4	NW ₂	0	—	-1.5	-6.3
	9	64.1	-5.0	N ₂	1*	ny		
8	7	60.4	-3.9	NW ₁	10*	2.1		
	2	57.8	-0.6	NW ₁	10*	0.6	-0.2	-3.9
	9	56.9	-1.3	—	10*	1.7		
9	7	55.5	-1.2	—	10*	ny		
	2							
	9							

Kilátás: Még havazásra hajló.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1—10-ig. Borulat foka = 1—10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég Δ = dara.

Csarnok.

Szenzáció a múlt századból.

A csuf századvégi dolgok: késhegyre menő dulakodás egy darab száraz kenyérért, mérgezési pör, sikkasztások közt önkénytelenül is a multakba téved tekintetünk és mintegy önmagunktól kérdezzük: vajjon voltak-e a régi jó időkben is ilyen szenzációk.

Nálunk a hírszolgáltatás meglehetősen gyenge lábón állt még a múlt század végén is, úgy, hogy a nevezetesebb eseményeket jobbára csak magánföljegyzések és levelezésekből ismerjük.

És ezeket lapozgatva, találunk csak úgy, mint ma is, szenzációnak nevezett eseményt.

Ilyen méltó párja a Bojcsév Decsko esetének volt az 1795-ik évben január havában történt gyilkosság, mely nem csak Budát és Pestet, de az egész országot, sőt Bécsset is izgalomba ejtette.

Erről az esetről így ír szülőinek egy, az akkor Budán székelő nádori gárda tagja:

„A Magyar Királyi Testőrző Nemes Seregűnél mind elméjekre, mind szivekre nézve magokat eleitől fogva valóságos remekeké formált méltó Fiaik közül egy vala Kapitány Véghelyi István.

Ez a közönségesen betsültetett 's kedveltetett Úr, minekutánna mind tanulás, mind társalkodás, mind sok szép utazások és ritka tapasztalások által oly nagy megelégedéssel 's gyönyörűségekkel egybekötött világi hosszúságú életnek vetette volna meg a fundamentumát, a' milyenre igen kevesen juthatnak: — véletlenül és szörnyű

módra megölettetve találtatott önön szobájában.

A' véres pádimentumu és falu szobában 's az abban elterült holttest iszonyító látást okoztanak. Tizenhét sebek találtattak a testen, melyek közül négy iteltetett a 'Seborvosok által halálosnak. A' főkaponya be volt törve ütés által. A bal kis ujj külön hevert a testtől, nem különben más két ujjak is rézsut el tsapva; a' jobb kar a' könyökön alól, egészen majd a honallyig két-felé hasítva szemléltetett. Fogak is voltak ki-ütve; a torok keresztül szurva; 's a melly és szív is által döfve. A' jobb marok erősen bé tsukódva, és egy fűt haját magában szoritva találtatott: a megölettetnek önön kardja pedig eltörve és véresen. — A' mint látszott: ki mosdott előbb a' Gyilkos a' vérből, úgy zárta a megölettetet az ajtót, elvivén magával legalább is kilentz—ezer forintot és az ezüst edényeket.

Ki lett volna az a Gonosztévő? Nem irhatom ugyan még egész bizonyossággal, annyit mindazáltal mondhatok, hogy egy oly személyt érte az első gyanúság, kinek a Megölettetett Ur nagy Jótévéje, lehet mondani tartója volt. Ennek neve: Deling Lórintz, Dánus Fi, de az anglus nyelvet is értette, és éppen azért járatta magához, a' néhai Kapitány ur is, hogy gyakorolhassa véle magát az anglus nyelven. Észre vévén Deling, hogy elakarják fogni, megszaladt: de tsak ugyan kézbe került és már által is adatott a Politzáj által a Criminálnak, 's innen lehet gyanítani, hogy sokakban utól van már érve.“

Még nagyobb lett az általános megdöbbenés, mikor kiderült, hogy az angol nyelv-tanítót ártatlanul tartóztatták le, és hogy a gyilkosságot a nádori gárda két tagja: Csemez Károly és Ordódy Imre követték el.

Sándor főherceget annyira fölhaborította ez az eset, hogy különösen felutazott Bécsbe, kérni Ferencz császárt és királyt a magukról megfélekezett nemes ifjakat példásan megbüntetni. Ami valóban meg is történt. A két gárdistát kötél általi halálra ítélték s miután az 1848 ik év előtti törvények értelmében nemes embert akasztani nem lehetett, előbb nemességüktől és tiszti rangjuktól is megfosztották őket.

Ugyancsak az előbbi levélnek írója magannaplójában így emlékezik meg erről az Executioról:

„Költ Betsben; Bójt-Más havának 6-ik napján 1795.

„... Tegnap következő módon ment véghez Véghelyi kapitány gyilkosainak példás megbüntetése.

Reggeli hat órakor egynehány száz gyalog és mintegy ötven Lovas Vasas katonák között, Magyar Királyi Testőrző Dóczy Fő Strázsamester Urnak Vezérlése alatt, kivettettek a Nemes Sereg palotájából az akasztófához, melly a' Burg és Schotten kapuk között, kívül a bástyán állítottott fel, ezer lépésnyi forma távolságban az említett palotához.

Mint egy másfél óráig tartott lassu meneteljek közben, szüntelenül imádkoztak: Csemez, a Nemes sereg papjával, Ordódy pedig a Bécsi Magyar Concionátorral, Capucinus szerzetbéli Páter Isaurussal.

Hogy az akasztófához értek, levette a vasat, kezeiről és lábairól a Ns. Sereg Tömlöztartója, azután a Nemes-Sereg Auditora elolvasta ló-hatrol, fennszóval a Sententiát, a gyilkosságnak környülállásos előadásával.“

A napló szeriut ebből kiemeljük, hogy

Csemez Károly 26 éves, Ordódy Imre pedig 23 éves volt, mind a ketten pozsonymegyei, csallóközi születésűek. Előbb a Nassau vassas, majd a Gyulay Samuel-fele magyar gyalog-ezredben szolgáltak s innen léptek át a magyar gárdához. Kitűnő katonák voltak, soha még csak kisebbszertű kihágást sem követtek el.

1794. december végén Csemez, aki Budán nagyon beléjött a mulatságokba, szerelmi kalandokba, ennél fogva pénzzavarba és adósságokba keveredett és ekkor kezdett el először beszélgetni erről a gyilkosságról Ordódyval.

Három ízben mentek el kész tervvel Véghelyi kapitány lakására, de csak a harmadik látogatás alkalmával, 1795. január 23-án hajtották végre a förtelmes tettet.

Midőn beléptek, Véghelyi nagyon barátságosan fogadta őket és pipával kínálta.

Csemez rá is gyujtott és le is ült a kályha elébe, beszélgetve a házi gazdával. Egyszerre csak intett az onban Ordódyval, mire ez köpönyegét a kapitányra dobta, s rezes végű buzogányával úgy vágta fejbe, hogy félholtan roskadt a földre.

Kis vártatva föltápázkodott azonban és torkon ragadta Csemezt, de erre az óriási erejű Ordódy rávetette magát, a sötétes mellékszobába vonszolta s a kapitány ezüstös kardját leakasztva a falról, azzal halálra kaszabolta, míg Csemez a tüzpizskáló vassal verte a koponyáját.

Erre Véghelyi drága arany óráját Ordódy, az erszenyét pedig, melyben 12 darab arany volt, Csemez vette magához. Aztán kimosdottak a vérből s kivettek egy vas hordócskából 340 darab aranyat, gyémántos gyűrűket, ezüst edényeket, ruhákat, ingeket is szedtek össze s mind ezt köpönyegjük alá rejtve, estve nyolczadfel órakor levitték a Csemez szobájába, amely szinte a budai nádori gárda épületébe volt.

A kivégzés részleteit így folytatja a száz évesnél idősebb napló:

„Az Auditor olvasásának végződésével, Dóczy Fő-Strázsamester elébe ment a Tömlöztartó 's szokás szeriut kegyelmet kért két Rabjainak, de a Major ur nem-mel felett: valamint másodszeri: Először-Másodszer-Harminadszor kiáltásokkal egybe kötött kegyelem kérésére is a Profosznak.

Ekkor előállott farkas-bundában az öreg hóhér és a Fia, a' ki ezen borzasztó Tzeremóniára fodorított hajjal, bokros nyakravalóval és igen módos ruhában jelent vala meg.

Ezekhez így szólott Ordódy:

— Én, uraim, megérdemlem ezt a halált, tsak arra kérem, frissen lássanak dolgokhoz. Kérdé ezentul mindjárt:

— „No mit csináljak?“

— Az öreg hóhér feleletére le vetette Ordódy setétkék színű Frakkját s leoldotta fekete nyakra-valóját: testén maradt lajblija s szarvasbőr magyar nadrágja, sarkantyutlan csizmája (kegyesen megengedte vala t. i. F. urunk, hogy ne abban a veres, fekete prémes és ezüstös Magyar Forma ruhában ne vitessenek akasztófához, a Bünösök, melly Forma-Ruhában a F. udvarnál szokott tenni szolgálatot a ns. sereg).

Mig a Sinterek össze kötötték kezeit Ordódyval, ez alatt ennek Tiszt-kalapjáról és kardjáról levágta a Hóhér' fia, az arany bojtot, 's a' kardot ketté törvén, Ordódy lábaihoz vetette annak darabjait.

Az akasztófára lett fölhuzatása közben mindenkor buzgóan könyörgött Ordódy a

Pap után, 's a' körülötte lévő hóhérokát újra is kérte, hogy frissen bánjanak vele. A Papnak ezen biztató szavaira:

— Ne féljen, kevés idő alatt vége lesz szenvedéseinek.

Igy felelt:

— Én nem félek!

És valóban mindvégig bátorszívűséget mutatott. Hat minutumok töltek belé, míg egészen végbe mehetett a megfojtatása.

Ezen történetnek szemlélésére még inkább megrémült a már különben is nagy szorongatások között volt Csemez: mert midőn felhuzott a lajtorján, sok jeleit adta elméleti háborúinak. Két minutába sem telt, hogy kiment a lélek belőle. A kivégzés után a nemes sereg káplánnya német nyelven erkölcsi oktatást tartott a néphez s a deliquensek holttesteit egész napon át, lántzra akasztva függtek.

Az akkori közvélemény általánosan sajnálta a daliás Ordódyt, akit csakis pajtása: Csemez Károly csábított a rossz cselekedetre. A gyilkosságot és a gárdisták kivégzését nyomtatott historiákban is árulták, sőt képek is voltak rólok. Mikor ezeket a képeket Mossóty Institoris Gábor Kompaktor, a magyar Olvasó Cabinetnek birtokosa boltja elébe kiakasztotta, épen úgy tolongtak előtte az akkori pestiek, mint most a Gárdos meg Fedorcák, a Hradil és a Kelet királynője arcsképei előtt — vagy még jobban — mert hiszen most minden hétre, akkor meg legfeljebb minden tiz esztendőre esett egy szenzáció.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Menyasszonyruha-selyem

65 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, — valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint — a legdivatosabb szövés, szín- és mintázatban. Privát fogyasztóknak postabér- és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig posta fordultával küldenek: HENNEBERG G. selyemgyáral (cs. és kir. udvari szállító) ZÜRICHBEN. Magyar levelezés. Svájczba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. (6)

71—1898. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbíró 1897. évi 15541 sz. végzése következtében Theil Pal ügyvéd által képviselt Göllner Mihály javára o.-tordosi D. Naum Dossius ellen 36 frt s jár. erejéig 1897. évi november hó 4-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján foglalt és 500 frtra becsült 1 kazal széna és 1 kazal maglóherből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a marosújvári kir. bíróság 452—1898. számú végzése folytán 36 frt tőkekövetelés, ennek 1896. évi május hó 4-ik napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 38 frt 61 krtban bíróság már megállapított költségek erejéig O.-tordoson a szárazvámnal leendő eszközésére 1898. évi február hó 15-ik napjának délelőtti 10 óraja határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Maros-Ujvárt, 1897. évi febr. hó 5. napján.

Dergán János,
kir. bírósági végrehajtó.

1388 1—1

61—1898. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbíró 1897. évi 4862. számú

végzése következtében Müller Mihály ügyvéd által képviselt a nagyenyedi kisegítő takarékpénztár javára csongvai Nafthali József és társa ellen 850 frt és 900 frt s jár. erejéig 1897. évi július hó 21-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1636 frtra becsült szarvasmarhák, juh és bárányok, 1 kézi eséplőgép rostával, 1 tengeri-morzsoló, 10 hordó, 1 varrógép és 366¹/₂ kalangya buzából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a marosújvári kir. bíróság 3311—1897. sz. végzése folytán 1750 frt tőkekövetelés, ennek esedékes 8% kamatai és eddig összesen 120 frt 29 krtban bíróság már megállapított költségek erejéig M.-Ujvárt a község-házánál leendő eszközésére, 1898. évi márczius hó 1-ső napjának d. e. 10 óraja határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Maros-Ujvárt, 1897. évi február hó 6.

Dergán János,
kir. bír. végrehajtó.

1387 1—1

Sz. 3432—1897. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A vizaknai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Opris Moissa végrehajtónak Bodi Sándor hagyatéka végrehajtást szenvedő elleni 5 frt 50 kr tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a gyulafehérvári kir. törvényszék kerületében a vizaknai kir. járásbíró területén levő Örményszékes község határára fekvő 164 sz. tkvben A + 1—9 rend 167, 1523, 1570, 1581, 1582, 2338, 2454, 2771, 3993, 4064 és 5140/1 hr. sz. ingatlanokra az árverést 409 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1898. évi február hó 26-ik napjának d. e. 9 óraja Örményszékes község-házánál leendő megtartása nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsáranak 10% készpénzben, vagy az 1881. 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

A kir. bíróság mint tkvi hatóság.

Vizaknan, 1897. évi december hó 2-án.

Szentmiklósi József,
kir. alj-bíró.

1386 1—1

60—1898. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a marosvásárhelyi kir. törvényszék 1897. évi 7689. számú végzése következtében dr. Fenyvesi Samu ügyvéd által képviselt Kohn Jakab javára o.-tordosi D. Naum Dossius ellen 150 frt s jár. erejéig 1897. évi augusztus hó 28-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1000 frtra becsült 500 kalangya zabból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a marosújvári kir. bíróság 5893—1897. számú végzése folytán 150 frt tőkekövetelés, ennek 1897. évi július hó 15. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 49 frt 51 krtban bíróság már megállapított költségek erejéig Maros-Ujvárt végrehajtást szenvedő lakásán leendő eszközésére 1898. évi február hó 16-ik napjának d. e. 10 óraja határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108 §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Maros-Ujvárt, 1898. évi február hó 5.

Dergán János,
kir. bírósági végrehajtó.

1385 1—1

Eugen herczeg-szobor sorsjegyek	H U Z A S holnap!
Főnyeremény	
75.000	
korona érték.	
Sorsjegyeket 50 krjával ajánl:	
Hecht S. bank és váltó üzlet, Budapest, IV. Ferencziek tere.	

Ház-eladás.

A Szentkirály-utca 128 szám alatt levő öt szoba, konyha, kamara, istálló, szekérszín, faskamara és gyümölcsös kert után járó szántó föld, az udvarban kitűnő kút jó ivóvízzel, egy ujonnan épült amerikai rendszerű jégverem, terümentes és hat évig adómentes, szabad kézből örök áron

ELADÓ.

Értekezhetni Czeiler Eduárd tulajdonossal Nagy-Enyeden.

1382 2—3

Szivattyukat Tűzfecskendőket

házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési és egyéb nyilvános célokra köz-, járgány- és erőhajtásra,

városi, községi, gazdasági és gyári tűzoltóságoknak,

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen működő püczegödör-tisztító készülékeket, utcai öntözőkocsikat, sárkaparókat

— készit és ajánl a —

Budapesti Szivattyu- és Gépgyár

Részvénytársaság (ezelőtt WALSER FERENCZ)

Budapest, VI., külső Váci-ut 45.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.

1378 2—40

598—1898 bgrh. sz.

Árverési hirdmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-ez. 102. §-a értelmében ezennel közzhírre teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbírósg 7308—1897. sz. végzése folytán bécsi M. Fleischner és társ. javára abrudbányai Kepes Ferenc ellen 75 frt tőke, ennek 1894. évi aug. hó 31. napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 10 frt 36 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 896. 10. felülfoglalt és 320 frtra becsült, az alapfoglalási jegyzőkönyv 1. és 2.-ik tételét alatt 4. tétel és 6. kalangya szénából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek az abrudbányai kir. járásbírósg idézett sz. kiküldetését rendelő végzése folytán a helyszínen, vagyis alperes lakásán Abrudbányán leendő eszközésére 1898. évi február 22-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szán-

dékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-ez. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsaron alul is eladtni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-ez. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttnek vagy irasban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Abrudbányán, 1898. évi február hó 4. napján.

Szabó Dénes,
kir. bírósági végrehajtó

1384 1—1

Lakás kerestetik.

Jó állapotban levő, 2—3 szoba, konyha, kamara, padlás, fatartó stb.-ből álló lakás több évre haszonbérbe kerestetik.

Ajánlatok e lap kiadóhivatalához intézendők.

1383 2—3

1898

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.

Ültetés tavolsága: 15—20 cm.

Talaj minőség: jól trágyázott.

Mauthner-féle magvak.

Aussaatzeit: August und September.

Pflanzweite: 15—20 Cm.

Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A MAUTHNER-féle

hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban, a törvényesen bejegyzett

medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb

fűszer- és vaskereskedésekben

kaphatók.

A Budapesten Andrassy-ut 23. szám alatt létező **Mauthner Ödön** cég olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, amely csomagok ragasztva, a medve-ábrával és a Mauthner névvel jelölve, úgy, amint a mellékelt rajz is mutatja.

1376 2—8

Meghívó.

✦ A Nagyenyei Könyvnyomda és Papíráruhyár Részvénytársaság ✦

I. évi rendes közgyűlését

a városháza üléstermében 1898. február hó 13-án d. u. 4 órakor tartja meg, melyre a részvényesek tisztelettel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó, a megjelent részvényesek számbavétele és a jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes tag kiküldése.
 2. Az igazgatóság jelentése az 1897-ik üzletéről.
 3. A felügyelő bizottság jelentése a zárszámadás megvizsgálásáról.
 4. A nyereség felosztása iránti határozat.
 5. Négy felügyelőbizottsági tag választása.
- Nagy-Enyed, 1898. február 3.

1381 2 -2

Az igazgatóság.